



Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2024, 24(2), 602 – 616. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.224.-13216200>



Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sadeleştirilmiş Metin Kullanımı

The Use Of Simplified Texts In Teaching Turkish As A Foreign Language

Sedat MADEN¹ , Abdulvahap AVŞAR² 

Geliş Tarihi (Received): 05.07.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 02.04.2024

Yayın Tarihi (Published): 24.06.2024

Öz: Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 düzeyine yönelik belirlenen bir okuma metninin sadeleştirilmesi, uygulanması ve okunabilirliğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda A. Adnan Adıvar'ın Bana Zehir Olan Şeker adlı metni A2 düzeyine göre sadeleştirilmiş, ardından özgün ve sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirliği Ateşman (1997), Çetinkaya ve Uzun (2010) ve Bezirci ve Yılmaz (2010) tarafından geliştirilen formüllerle analiz edilmiş ve her iki metnin anlaşılabilirliği araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi ile ölçülmüştür. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmış ve başarı testi ile ilgili verilerin çözümlenmesinde betimleyici istatistik tekniklerinden yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır. Özgün metin ile sadeleştirilmiş metnin okunabilirlik düzeyleri arasında farklar olduğu ve okunabilirlik formüllerinden hareketle sadeleştirilmiş metnin daha okunabilir olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sadeleştirilmiş metin ve özgün metin TÖMER'de öğrenim gören 9 öğrenciye uygulanmış ve her iki metnin sonunda başarı testi ile öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri ölçülmüştür. Başarı testi sonucuna göre ise öğrencilerin sadeleştirilmiş metni daha iyi anladıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, Metin sadeleştirme, Okunabilirlik.

&

Abstract: The aim of the study is to determine the application and readability of the reading text prepared for A2 level in teaching Turkish as a foreign language. Based on this purpose, A. Adnan Adıvar's text titled The Candy That Became Poison to Me is simplified according to A2 level, The readability of the original and simplified texts was then analyzed with formulas developed by Ateşman (1997), Çetinkaya and Uzun (2010) and Bezirci and Yılmaz (2010), and the comprehensibility of both texts was measured with an achievement test developed by the researchers. Case study, one of the qualitative research methods, was used in the study and percentage and frequency analysis, one of the descriptive statistical techniques, were used to analyze the data related to the achievement test. It was determined that there were differences between the readability levels of the original and simplified texts and that the simplified text was more readable. In addition, the simplified and original texts were applied to 9 students studying at TÖMER and the reading comprehension levels of the students were measured with an achievement test at the end of both texts. According to the results of the achievement test, it was determined that the students understood the simplified text better.

Keywords: Turkish as a foreign language, Text simplification, Readability.

Atıf/Cite as: Maden, S. ve Avşar, A. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sadeleştirilmiş metin kullanımı. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2) 602-616, <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.224.-13216200>

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* Bu çalışma birinci yazarın danışmanlığında ikinci yazarın yüksek lisans seminerinden üretilmiştir.

¹ Prof. Dr., Bayburt Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ABD, sedatmaden@bayburt.edu.tr ORCID: 0000-0002-8024- 8182

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Bayburt Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD, vahapvsr@gmail.com ORCID: 0000-0002-2290-8445

1. GİRİŞ

Dil, milletlerin yaşam ve varlıklarının bir yansımasıdır. Nitekim dil bir milletin hayat tarzını, kültürünü, gelenek ve göreneklerini yansıtır. Ortaya ne zaman çıktığı bilinmeyen dilin farklı tanımları yapılmıştır. En kapsayıcı tanımlardan biri ise Ergin'e (2009) aittir. Ergin'e göre dil "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir" (Ergin, 2009, s. 3). Ergin (2009), bu tanımıyla dilin farklı boyutlarına dikkat çekmiştir. Bu boyutlar dilin sosyolojik yönü, tarihi yönü, canlı bir varlık olması ve bir millete ait olmasıdır.

Bugün bilim ve teknoloji sayesinde küçülen dünyada yabancı dil öğrenmek bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Milletlerarası ilişkilerin giderek güçlenmesi, devletler arasında yaşanan rekabetin hızlı bir şekilde artması gibi dinamiklerin var olması bireylerde yeni diller öğrenme gereksinimini doğurmaktadır (Maden & Durmaz, 2022). Son yıllarda konuşur bakımından en yaygın dillerden biri olan Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesine olan ilginin artmasıyla günümüzde artık milyonlar Türkçe öğrenmektedir. Maden ve diğerlerine (2022) göre, "Türkiye'nin bölgede ve dünyada etkisinin artması ile Türk diline ve Türkçeye ilgi de hızla artmaya başlamıştır." Yabancı dil öğrenme beraberinde o dilin kültürünü de getirmektedir. Nitekim dil öğretiminde ve kültürün aktarılmasındaki en önemli araç metinlerdir. Amaca ulaşmak için bir araç olan metinlerin kullanımında ana dili öğretiminde özgün metinlerden faydalanılabilirken yabancı dil öğretiminde ya özel metinlerden ya da alan uzmanları tarafından sadeleştirilen metinlerden faydalanılır.

Metin sadeleştirme bir metnin içeriğinin kolayca anlaşılması ve daha net çıkarım yapılması amacıyla yapılan bir işlemdir. Sadeleştirme, metindeki fazla kelime ya da az kullanılan kelimelerin çıkarılması ya da değiştirilmesi, cümlelerin kalıplardan arındırarak daha kısa ve açık hâle getirilmesini kapsar. Bu işlemin sadece ikinci dil öğretiminde değil, aynı zamanda okuma zorluğu yaşayan öğrenciler için de yapılması önem arz etmektedir. Kaya (2018, s. 25) metin sadeleştirmeyi şöyle tanımlar: "Kelimelerin, cümlelerin veya anlaşılması zor olan yapıların daha kolay ve sık kullanılan kelime ve dil bilgisi yapılarıyla değiştirilmesini kapsar." Başlangıç düzeyindeki öğrencilerine yönelik uygun özgün metin bulmak kolay olmayabilir. Bu nedenle, Özmen (2019) birçok öğretmenin ana dili ortamlarında üretilmiş metinleri değiştirerek öğrencilerine sunduğunu ifade etmiştir.

Alan yazın tarandığında bugüne kadar başta hikâye olmak üzere roman, masal, fıkra, deneme ve mektup gibi türlerin yabancı öğrencilerin anlayabilmesi için farklı düzeylere göre sadeleştirildiği görülmektedir. Bu konuda yapılan bazı çalışmalar şu şekildedir: Bozkurt (2011) tarafından yapılan çalışmada Yavuz Bahadıroğlu'na ait "Orada Bir Köy Var" ve Ömer Seyfettin'e ait olan "Gizli Mabet" hikâyeleri A1 ile C1 arasındaki bütün seviyelere göre sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme yapılırken İlyas Göz'ün "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı" adlı eserinden faydalanılmıştır. Bakan (2012) tarafından yapılan çalışmada Sait Faik Abasıyanık'ın "Meserret Otel" adlı eseri bağdaşıklık ve bağlaşıklık ölçütleri çerçevesinde çözümlenmiş ve ardından B1 seviyesine göre sadeleştirilmiştir. Ayrıca metinle ilgili etkinliklere de yer verilmiştir. Yıldırım (2013) tarafından yapılan çalışmada Reşat Nuri Güntekin'in "Çalığışu" adlı eseri A1-A2 düzeyine sadeleştirilmiş ve sadeleştirilen esere sözlük de eklenmiştir. Sadeleştirme yapılırken Mustafa Çetin'e ait olan "Türkofoni Türkçe Öğren" kitap setinden faydalanılmıştır. Mazlum (2014) tarafından yapılan çalışmada Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç" romanı ve Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koşuşu" adlı eseri A1-A2 düzeyine uyarlanmış ve her roman için sözlük eklenmiştir. Sadeleştirme yapılırken "Türkofoni Türkçe Öğren" setinden faydalanılmıştır. Kutlu (2015) tarafından yapılan çalışmada Ömer Seyfettin'in "Kaşağı" ve "Perili Köşk" adlı hikâyeleri A1-A2 düzeyine göre sadeleştirilmiş ve sadeleştirme yapılırken Ankara Üniversitesi TÖMER'in hazırladığı "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe" ve Gazi Üniversitesi TÖMER'in hazırladığı "Yabancılar İçin Türkçe" setlerinden

faydalanılmıştır. Ayrıca okuma öncesi, sırası ve sonrası etkinlikleri hazırlanmıştır. Eroğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada Ömer Seyfettin'in "Üç Nasihat" adlı hikâyesi bağdaşıklık ve bağlaşıklık ölçütleri çerçevesinde çözümlenmiş ve ardından B2 düzeyine göre sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme yapılırken "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe" ve "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" kitapları ölçüt alınmıştır. Gürler (2017) tarafından yapılan çalışmada Sait Faik Abasıyanık'ın "Bir İlkbahar Hikâyesi", "Ben Ne Yapayım", "Zemberek", "Son Kuşlar" ve "Hişt Hişt" adlı hikâyeleri A1-A2 düzeyine göre ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe kitabı ölçüt alınarak sadeleştirilmiştir. Ayrıca her hikâye için etkinlikler hazırlanmış ve hikâye ile ilgili sözlük eklenmiştir. Gürler (2017) tarafından yapılan çalışmada Ömer Seyfettin'in "Forsa", "Eleğimsağma", "Çakmak", "Mermer" "Tezgâh", "İlk Cinayet", "Ant", "Kurumuş Ağaçlar", "Üç Nasihat" ve "Rüşvet" hikâyeleri A1-A2 düzeylerine göre, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe kitabı ölçüt alınarak sadeleştirilmiştir. Ayrıca her hikâye için etkinlikler hazırlanmış ve Türkçe sözlük eklenmiştir. Yapılan bu sadeleştirme çalışmalarının çoğunlukla uygulanmadığı ve ortaya çıkan sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirliklerine bakılmadığı tespit edilmiştir.

Bir metnin okunabilirliği cümle içindeki sözcük sayısı ve sözcük içindeki hece sayısı ile ilişkilidir. G. Harry McLaughlin (1969) okunabilirliği "Belirli bir insan sınıfının, belirli bir metni ne derece okuyabildiği ve metnin anlaşılır olup olmadığını belirlemek." şeklinde tanımlamaktadır (Dubay, 2004, s.3). Araştırmacılar formül geliştirirken bir metindeki cümle, kelime ve hece sayılarını baz alan farklı değişkenler kullanarak formül geliştirmişlerdir. Kitap ve metinlerin dilsel yönden seviyeleri, okunabilirlik formüllerinden faydalanılarak tespit edilebilir (Kavun, 2023). Okunabilirlik tespiti için metnin hece, kelime ve cümle sayılarından faydalanılır. Okunabilirlik, metni okuyan kişinin ne kadar kolay ve zor okuduğunu tespit etmek için metnin dilbilgisel ve niceliksel özelliklerinin formülle hesaplanması ve yorumlanmasıdır (Ateşman, 1997). Metnin okunabilirliği, metnin niceliksel özellikleri baz alınarak tespit edilir. Metin sadeleştirme, metnin daha iyi anlaşılabilmesi için bir metindeki uzun cümlelerin kısaltılması, kullanım sıklığı az olan kelimelerin kullanım sıklığı fazla olan kelimelerle değiştirilmesi ve bilinmeyen ya da seviyenin üstünde olan dilbilgisi yapılarının metinden çıkartılması işlemleriyle yapılır. Sadeleştirilen metnin cümle ve kelime sayısı değişip okuyucuya uygun hâle geldiğinden daha okunabilir olması da beklenir. Klare'e (1980) göre okunabilirlik, metindeki dilsel özelliklerin bütününe okuyucu tarafından az ya da çok kabul edilebilir olmasıdır (akt. Çetinkaya, 2010, s.7). Okunabilirlik, metnin üslubunu okuyucuya yansıtmaktadır. Metnin okunabilir olması anlaşılabilir olması değildir (Ateşman, 1997). Okunabilirlik, yalnızca metnin niceliksel özelliklerini kapsar.

Türkçede okunabilirlik düzeyini tespit etmek için kullanılan formüllerden ilki olan Ateşman Formülü, Flesch'in okunabilirlik formülünü baz almaktadır. Ateşman, Flesch'ten farklı katsayılar kullanarak formülü Türkçeye uyarlamıştır. Çetinkaya ve Uzun tarafından geliştirilen formülde farklı kat sayılar kullanılmış ve Ateşman formülünden farklı olarak okunabilirlik düzeyinin yanında sınıf düzeyleri de eklenmiştir. Bezirci ve Yılmaz formülünün farkı ise metinde yer alan hece sayılarına göre bir kat sayı oluşturularak geliştirilmesidir. Bu üç formül Türkçe metinlerin okunabilirliğini ölçmek için kullanılır.

Türkçe metinlerde okunabilirliği ölçmek için kullanılan formüller ve düzeyler aşağıda sunulmuştur:

Ateşman (1997) Okunabilirlik Formülü:

$$\text{Okunabilirlik sayısı} = 198.825 - 40.175 \times X1 - 2.610 \times X2$$

X1 = Hece olarak ortalama kelime uzunluğu

X2 = Kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Ateşman'ın geliştirdiği okunabilirlik formülünde yer alan düzeyler Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1.

Ateşman Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Okunabilirlik Düzeyi	Okunabilirlik Sayısı
Çok Kolay	90-100
Kolay	70-89
Orta Güçlükte	50-69
Zor	30-49
Çok Zor	1-29

Tablo 1 incelendiğinde, Ateşman formülüne göre bir metnin 90-100 arasında “çok kolay”, 70-89 arasında “kolay”, 50-69 arasında “orta güçlükte” 30-49 arasında “zor” ve 1-29 arasında puan aldığına “çok zor” olduğu görülmektedir. Ateşman formülüne göre alınan puan düştükçe düzey zorlaşmaktadır.

Çetinkaya ve Uzun (2010) Okunabilirlik Formülü:

$$\text{Okunabilirlik Sayısı} = 118,823 - 25,987 \cdot x_1 - 0,971 \cdot x_2$$

x_1 = Ortalama kelime uzunluğu (toplam hece sayısı/toplam kelime sayısı)

x_2 = Ortalama cümle uzunluğu (toplam kelime sayısı/toplam cümle sayısı)

Çetinkaya ve Uzun okunabilirlik formülü ile ilgili puanlar ve düzeyler Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2.

Çetinkaya ve Uzun Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
0 – 34	Engelli Düzey	10., 11. ve 12. Sınıf
35 – 50	Eğitsel Okuma	8. ve 9. Sınıf
51+	Bağımsız Okuma	5., 6. ve 7. Sınıf

Tablo 2’ye göre, 0 – 34 puan “engelli düzey” ve 10., 11. ve 12. sınıf düzeyi, 35 – 50 puan “eğitsel okuma” ve eğitim düzeyi 8. ve 9. sınıf, 51 ve üstü puanın ise “bağımsız okuma” ve 5., 6. ve 7. sınıf düzeyinde olduğu görülmektedir. Buna göre Çetinkaya ve Uzun formülünde bir metinden alınan puan yükseldikçe düzey zorlaşmaktadır.

Bezirci ve Yılmaz (2010) Yeni Okunabilirlik Değeri:

$$YOD = \sqrt{(OKS \times ((H3 \times 0,84) + (H4 \times 1,5) + (H5 \times 3,5) + (H6 \times 26,25)))}$$

YOD: Yeni Okunabilirlik Değeri

OKS: Bir Cümledeki Ortalama Kelime Sayısı

H3: Bir Cümledeki Ortalama Üç Heceli Kelime Sayısı

H4: Bir Cümledeki Ortalama Dört Heceli Kelime Sayısı

H5: Bir Cümledeki Ortalama Beş Heceli Kelime Sayısı

H6: Bir Cümledeki Ortalama Altı ve Daha Fazla Heceli Kelime Sayısı

Bezirci ve Yılmaz okunabilirlik formülüne göre okunabilirlik düzeyleri ve sınıf seviyeleri Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3.*Bezirci ve Yılmaz Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri*

Okunabilirlik Düzeyi	Sınıf Seviyesi
1-8	İlköğretim
9-12	Lise
13-16	Lisans
16+	Akademik

Tablo 3'ten hareketle 1-8 "ilköğretim," 9-12 "lise", 13-16 "lisans" ve 16 puan ve üstünün sınıf seviyesi "akademik" düzeydedir. Bezirci ve Yılmaz formülüne göre bir metnin puanı yükseldikçe düzeyi zorlaşmaktadır.

Alan yazında yer alan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okunabilirlik ile ilgili yapılmış olan çalışmalardan bazıları şu şekildedir: Erol (2014) "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe", "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe", "Adım Adım Türkçe" ve "Yabancı Dilim Türkçe" A2 düzeyi kitaplarının okunabilirliğini Ateşman formülüne göre incelemiştir. "Yeni Hitit" ve "İstanbul" orta güçlükte, "Adım Adım" ve "Yabancı Dilim Türkçe" kitaplarının okunabilirlik düzeyinin kolay olduğu sonucuna ulaşılmıştır. "Türkçenin Sesi" Yunus Emre okuma kitaplarının okunabilirliği, Erişik (2021) tarafından Ateşman ile Çetinkaya ve Uzun formüllerine göre analiz edilmiştir. İncelenen eserlerin Ateşman tarafından geliştirilen okunabilirlik formülüne göre kolay; Çetinkaya ve Uzun tarafından geliştirilen formüle göre bağımsız okuma düzeyinde olduğu ortaya konmuştur. Mutlu (2020) "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" ve "Yedi İklim Türkçe" kitaplarının okunabilirliğini Ateşman tarafından geliştirilen okunabilirlik formülüne göre hesaplamıştır. Ders kitaplarında seviye ilerledikçe okunabilirlik güçlük düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir. Zorbaz ve Köroğlu (2016) "Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe" öğretim setindeki metinlerin kelime- cümle uzunlukları ve Çetinkaya ve Uzun formülüne göre okunabilirlik düzeylerini incelemiştir. Düzey yükseldikçe metinlerde daha uzun kelimeler kullanıldığı, C1 düzeyindeki metinlerin ortalama kelime uzunluğunun B2 düzeyinden daha kısa olduğu, B2 ile C1 arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı ve okunabilirlik düzeyleri yönüyle, A1 düzeyinden B2 düzeyine doğru metinlerin zorlaştığının sonuçlarına ulaşmışlardır. Özdemir ve Daştan (2022) "Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe" kitaplarının okunabilirliğini Ateşman tarafından geliştirilen okunabilirlik formülüne göre A1'de çok kolay, A2'de ve B1'de kolay, B2'de ve C1'de orta güçlükte olduğunu ifade etmişlerdir. Aydın (2021) tarafından Yunus Emre Enstitüsü'nün yayımladığı, A1 seviyesinde 7 ve A2 seviyesinde 7 kitap olmak üzere toplam 14 kitaptan oluşan "Çocuk Hikâyeleri Dizisi" setinin okunabilirliğini Ateşman ve Çetinkaya ve Uzun formüllerine göre analiz edilmiştir. Ateşman'ın formülüne göre A1 ve A2 kitaplarının okunabilirlik düzeylerinin kolay olduğu, Çetinkaya ve Uzun Okunabilirlik Formülüne göre ise A1 kitaplarının bağımsız okuma, A2 kitaplarının ise eğitsel okuma düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Karşılaman (2022) "Ak Başat" A1 ve A2 kitaplarının okunabilirliğini Ateşman ile Çetinkaya ve Uzun formüllerine göre incelemiştir. Ateşman formülüne göre A1 ve A2 metninin okunabilirliği kolay, Çetinkaya ve Uzun formülüne göre ise okunabilirlik düzeyleri eğitsel okuma ve eğitim düzeyinin 8. ve 9. sınıf düzeyinde olduğunu bulmuştur.

Alan yazın tarandığında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan metin sadeleştirmelerinin çoğunlukla uygulanmadığı ve okunabilirliğine bakılmadığı tespit edilmiştir. Metinlerin hedef kitle tarafından okunup anlaşılması beklenir ancak sadeleştirilen metinlerin geçerliği için okunabilirliğine bakılmadığı görülmektedir. Buradan hareketle, A2 düzeyinde öğrenim gören öğrencilere ders dışı okumalarına katkıda bulunacak bir metnin hazırlanması, bu metnin uygulanması ve her iki metnin okunabilirlik düzeyinin belirlenmesine ihtiyaç olduğu saptanmıştır.

1.1. Araştırmanın amacı

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 düzeyine yönelik belirlenen bir okuma metninin sadeleştirilmesi, uygulanması ve okunabilirliğini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmanın alt problemleri şöyledir:

- 1- “Bana Zehir Olan Şeker” adlı özgün metnin ve A2 düzeyine göre sadeleştirilmiş hâlinin okunabilirlik düzeyleri nasıldır?
- 2- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 düzeyi öğrencilerin özgün ile sadeleştirilmiş metne yönelik okuduğunu anlama başarı testine vermiş oldukları doğru ve yanlış cevapların dağılımı nasıldır?

1.2. Araştırmanın önemi

Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 düzeyine uygun olarak bir okuma metni sadeleştirilmiş, uygulanmış ve okunabilirliği tespit edilmiştir. Sadeleştirilmiş metinlerin okuduğunu anlama başarısına etkisinin ölçülmesine dair yeterli çalışmanın olmaması ve sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirliğine yönelik alan yazında bir çalışmaya rastlanılmaması araştırmanın önemini artırmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması, araştırmada hedeflenen bir veya birkaç durumun birden fazla veri toplama aracı ile derinlemesine incelendiği nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2007). Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre ise durum çalışması, birden fazla kanıt ya da veri toplama aracı kullanılarak yapılan görgül bir araştırma yöntemidir. Gerring (2007) ise durum çalışmasını, daha fazla durumu açıklamak amacıyla tek bir durumun derinlemesine çalışılması şeklinde tanımlamaktadır (Subaşı & Okumuş, 2017, s.420). Araştırmada metnin belirlenen seviyeye uygun olarak sadeleştirilmesi, özgün ve sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirliğinin tespit edilmesi ayrıca öğrencilerin okuduklarını anlama başarılarına bakılarak iki metin arasındaki farkların derinlemesine incelenmesi hedeflendiğinden dolayı bu model tercih edilmiştir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Bayburt Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (BAYÜTÖMER) A2 düzeyinde öğrenim gören 9 öğrenci oluşturmaktadır. A2 düzeyinde öğrenim gören öğrencilere özgün ve sadeleştirilmiş metinler uygulanmıştır.

2.3. Veri toplanması

Araştırma amacı doğrultusunda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere A2 düzeyine yönelik bir hikâye metni sadeleştirilmiştir. Metin seçiminde, okuma ve anlama etkinlikleri ile birlikte uygulanmasının bir ders saatini geçmemesine dikkat edilmiştir. Bu doğrultuda, Adnan Adıvar'ın “Bana Zehir Olan Şeker” adlı hikâyesinin sadeleştirilmesine karar verilmiştir. Sadeleştirme yapılırken Türkiye Maarif Vakfının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe ders kitabı ölçüt alınmıştır. Sadeleştirme sürecinde uzun ve anlam karmaşasına yol açan cümleler bağlama göre kısaltılmış ya da ikiye bölünmüştür. Kelimelerde ise kullanım sıklığı az olan ve öğrenci seviyesinin üstünde olan kelimeleri, kullanım sıklığı fazla olan ve öğrenci seviyesine uygun kelimelerle değiştirme yoluna gidilmiştir. Metin seçimi ve metnin sadeleştirilmesinde metin sadeleştirme üzerine çalışmaları olan 2 alan uzmanının görüşü alınmıştır. Sadeleştirme işlemi sonucunda, 17 cümleden oluşmakta olan özgün metin sadeleştirildikten sonra 23 cümleye ulaşmıştır. Metnin kelime sayısının ise sadeleştirme sonucunda 222'den 211'e düşmüştür. Kaya (2018) “Yılkı Atı” ve “Dokuzuncu Hariciye Koşuşu” adlı eserleri A1- A2

düzeyine göre sadeleştirirken Dokuzuncu Hariciye Koğuşu adlı eserde kelime sayısının arttığını, “Yılkı Atı” adlı eserin kelime sayısında ise azalma olduğu sonucuna ulaşmıştır. Cümle sayılarında ise “Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” ve “Yılkı Atı” eserlerinin cümle sayılarının sadeleştirme sonucunda arttığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç alanda yapılan sadeleştirme çalışmalarıyla benzer sonuca ulaşıldığının ve yapılan sadeleştirme işleminin geçerli olduğunun göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan başarı testiyle toplanmıştır. Başarı testinin geliştirilmesinde öncelikle A2 düzeyi ders kitabındaki değerlendirme soruları incelenmiştir. Daha sonra “Bana Zehir Olan Şeker” adlı metni anlamaya yönelik 15 soru hazırlanmıştır. Bu soruların kapsam geçerliliği ve uygulanabilirliği için 3 alan eğitimi uzmanının görüşü alınmış ve uzman görüşleri doğrultusunda 5 sorunun testten çıkartılmasına, 4 sorunun soru kökünde ve 3 sorunun da seçeneklerinde değişikliğe gidilmesine karar verilmiştir. Bu işlemler sonucunda elde edilen 10 soruluk taslak test Bayburt Üniversitesi TÖMER’de A2 düzeyi kurslarına katılan 2 öğrenciye pilot olarak uygulanmıştır. Öğrencilerin testteki soruları anlayabildikleri ve yanıtlayabildikleri tespit edildikten sonra testin uygulamasına geçilmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Başarı testi ile ilgili verilerin çözümlenmesinde betimleyici istatistik tekniklerden yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır. Özgün metin ve sadeleştirilmiş metnin okunabilirliği, Ateşman (1997), Bezirci ve Yılmaz (2010) ile Çetinkaya ve Uzun (2010) formüllerine göre analiz edilmiştir. Analiz sürecinde iki araştırmacı tarafından şu aşamalar izlenmiştir: Öncelikle özgün ve sadeleştirilmiş metnin cümle, kelime ve hece sayısı belirlenmiştir. Soru işareti (?), nokta (.), iki nokta (:), ünlem işareti (!) ve üç nokta (...) ile bitmiş bölümler cümle olarak sayılmıştır. Metinlerde geçen rakam, sembol ve kısaltmalar yazıyla yazılmıştır. Sözcük sayısı ile elde edilen sözcüklerin heceleri sayılmıştır. Ardından metinde geçen rakamlar yazıyla yazıldığından hece hesaplaması yazıma göre yapılmış ve uzatma olan yerler normal yazıma göre ele alınmıştır. Bezirci ve Yılmaz’ın okunabilirlik formülünde hece hesaplama sistemi farklı olduğundan bir cümledeki ortalama 3, 4, 5 ve 6 ile 6’dan fazla heceler de belirlenmiştir. Elde edilen sözcük sayısı cümle sayısına bölünerek ortalama cümle uzunluğu, hece sayısı ise sözcük sayısına bölünerek ortalama sözcük uzunluğu belirlenmiştir. Metinlerin okunabilirliğinin tespiti sürecinde okunabilirlik üzerine çalışmaları olan 1 alan eğitimi uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Bu doğrultuda, elde edilen veriler üç okunabilirlik formülü ile ayrı ayrı analiz edilmiş ve okunabilirlik düzeyleri tespit edilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: T.C. Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 30.03.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-51694156-050.99-126829

3. BULGULAR

Bu bölümde metinlerin okunabilirliklerine ve başarı testine ilişkin bulgulara yer verilecektir.

3.1. Araştırmanın “Bana Zehir Olan Şeker” adlı özgün metnin ve A2 düzeyine göre sadeleştirilmiş hâlinin okunabilirlik düzeyleri nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular

“Bana Zehir olan Şeker” adlı özgün ve A2 düzeyine göre sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirlik düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4.

“Bana Zehir Olan Şeker” Adlı Özgün ve Sadeleştirilmiş Metnin Okunabilirlik Düzeyleri

Metin	Ateşman Formülü Çetinkaya ve Uzun Formülü				Bezirci ve Yılmaz Formülü		
	Puan	Derece	Puan	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi	Puan	Düzey
“Bana Zehir Olan Şeker” (Özgün Metin)	61,23	Orta Güçlükte	44.11	Eğitsel Okuma	8. ve 9.sınıf	13,87	Lisans
“Bana Zehir Olan Şeker” (Sadeleştirilmiş Metin)	72,69	Kolay	39.19	Eğitsel Okuma	8. ve 9. sınıf	9,12	Lise

Tablo 4 incelendiğinde, “Bana Zehir Olan Şeker” adlı özgün metnin Ateşman formülüne göre puanı 61,23, derecesinin ise *orta güçlükte* olduğu, Çetinkaya ve Uzun formülüne göre puanı 44.11, okunabilirlik düzeyinin *eğitsel okuma* ve eğitim düzeyinin ise 8. ve 9. sınıf düzeyinde olduğu, Bezirci ve Yılmaz formülüne göre puanı 13,87, düzeyi ise *lisans*’tır. Bana Zehir Olan Şeker adlı sadeleştirilmiş metnin okunabilirlik düzeylerine bakıldığında ise Ateşman formülüne göre puanı 72,69 olduğu ve derecesinin *kolay* olduğu, Çetinkaya ve Uzun formülüne göre puanı 39.19, okunabilirlik düzeyinin *eğitsel okuma* ve Eğitim Düzeyi 8. ve 9. sınıf düzeyinde olduğu, Bezirci ve Yılmaz formülüne göre ise sadeleştirilmiş metin puanının 9,12 olduğu ve düzeyinin ise *lise* düzeyi olduğu belirlenmiştir. Buna göre Çetinkaya ve Uzun formülünde özgün ile sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirlik düzeyinde bir değişim olmazken Ateşman ile Bezirci ve Yılmaz formüllerinin okunabilirlik düzeylerindeki değişim sadeleştirilmiş metnin daha okunur olduğunu göstermektedir.

3.2. Araştırmanın “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin özgün ile sadeleştirilmiş metne yönelik okuduğunu anlama başarı testine vermiş oldukları doğru ve yanlış cevapların dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin özgün ile sadeleştirilmiş metnin okuduğunu anlama başarı testine verdikleri doğru ve yanlış cevaplara ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur:

Tablo 5.

Okuduğunu Anlama Başarı Testine İlişkin Bulgular

Soru No	Özgün Metin		Sadeleştirilmiş Metin	
	Doğru yanıt veren öğrenci sayısı	Yanlış yanıt veren öğrenci sayısı	Doğru yanıt veren öğrenci sayısı	Yanlış yanıt veren öğrenci sayısı
1	2	7	9	0
2	6	3	9	0
3	4	5	3	6
4	8	1	9	0
5	7	2	9	0
6	4	5	7	2
7	2	7	6	3
8	9	0	9	0
9	6	3	7	2
10	3	6	6	3
Ortalama	5,6	4,3	8,2	1,7

Tablo 5 incelendiğinde, genel anlamda öğrencilerin sadeleştirilmiş metni daha iyi anladıkları tespit edilmiştir. 8. soruda hem özgün metne hem de sadeleştirilmiş metne bütün öğrencilerin doğru yanıt verdikleri, 3. soruda özgün metne verilen doğru yanıt sayısının sadeleştirilmiş metne verilen doğru yanıt sayısından fazla olduğu ve geriye kalan sorularda ise sadeleştirilmiş metnin daha iyi anlaşıldığı sonucuna varılmıştır. Doğru yanıtların ortalamasına bakıldığında, özgün metne verilen doğru yanıt ortalaması 5,6, sadeleştirilmiş metne verilen doğru yanıt ortalaması ise 8,2'dir. Yanlış yanıtların ortalaması ise şu şekildedir: Özgün metne verilen yanlış yanıt ortalaması 4,3, sadeleştirilmiş metne verilen yanlış yanıt ortalaması ise 1,7'dir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 düzeyine göre bir okuma metni sadeleştirilmiş, sadeleştirilen metnin okunabilirlik düzeyi belirlenmiş ve öğrencilerin özgün ile sadeleştirilmiş metni anlama başarıları okuduğunu anlama başarı testiyle ölçülmüştür. Bulgulardan hareketle çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda özgün ve sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirliği Ateşman, Bezirci ve Yılmaz ile Çetinkaya ve Uzun formüllerine göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Bana Zehir Olan Şeker adlı özgün metnin okunabilirlik düzeyi Ateşman formülüne göre *orta güçlükte*, Çetinkaya ve Uzun formülüne göre *eğitsel okuma* 8. ve 9. sınıf düzeyinde, Bezirci-Yılmaz formülüne göre ise *lisans* düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sadeleştirilmiş metnin okunabilirlik düzeyine bakıldığında ise Ateşman formülüne göre *kolay*, Çetinkaya ve Uzun formülüne göre *eğitsel okuma* 8. ve 9. sınıf düzeyinde olduğu, Bezirci ve Yılmaz formülüne göre ise *lise* düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Buna göre Çetinkaya ve Uzun formülünde özgün ile sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirlik düzeyinde bir değişim olmadığı saptanmıştır. Buna karşın Ateşman ile Bezirci ve Yılmaz formüllerine göre okunabilirlik düzeylerinde değişiklik olduğu tespit edilmiştir. Ateşman formülünde okunabilirlik düzeyinin özgün metnin sadeleştirilmesi sonucunda *orta güçlük* düzeyinden *kolay* düzeye düşmesi, Bezirci ve Yılmaz formülünde ise okunabilirlik düzeyinin özgün metnin sadeleştirilmesi sonucunda *lisans* düzeyinden *lise* düzeyine düşmesi sadeleştirilmiş metnin daha okunur olduğunu göstermektedir. Erol (2014) A2 düzeyinde olan "Yeni Hitit" ve "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" kitaplarının Ateşman (1997) formülüne göre *orta güçlükte*, "Adım Adım" ve "Yabancı Dilim Türkçe" kitaplarının ise yine Ateşman formülüne göre *kolay* olduğunu belirlemiştir. Özdemir ve Daştan (2022) "Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin A2 Türkçe" kitabının Ateşman formülüne göre *kolay* olduğunu tespit etmişlerdir. Aydın (2021) Yunus Emre Enstitüsü'nün yayımladığı A2 düzeyi "Çocuk Hikâyeleri Dizisi" içinde yer alan 7 kitabın okunabilirliğinin Ateşman formülüne göre *kolay*, Çetinkaya ve Uzun okunabilirlik formülüne göre ise *eğitsel okuma* düzeyinde olduğunu bulgulamıştır. Karşılayan (2022) "Ak Başat" A2 kitabının Ateşman formülüne göre okunabilirlik düzeyinin *kolay* olduğunu, Çetinkaya ve Uzun formülüne göre ise okunabilirliğinin *eğitsel okuma* düzeyinde olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Bu da ulaşılan sonuçların Erol'un (2014) "Yeni Hitit" ve "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" kitaplarında ulaştığı sonuca benzer olduğunu, "Adım Adım" ve "Yabancı Dilim Türkçe" kitapları için ulaştığı sonuçtan ise farklı olduğunu göstermektedir. Yine Aydın (2021) ve Karşılayan'ın (2022) yaptıkları çalışmalarda Ateşman formülüne göre bu çalışmadan farklı, Çetinkaya ve Uzun okunabilirlik formülüne göre ise aynı sonuca ulaşıldığı saptanmıştır. Özdemir ve Daştan (2022) ise çalışmalarında bu araştırmadan farklı bir sonuca ulaşmışlardır. Buna göre, A2 düzeyine göre sadeleştirilmiş metnin okunabilirliği ile A2 düzeyi Türkçe ders kitaplarının okunabilirliğini ölçen alan yazındaki çalışmaların sonuçları bazı açılardan benzer olsa da farklılıklar da söz konusudur. Alanda en çok kullanılan "Yeni Hitit" ve "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" ders kitaplarının okunabilirlik düzeyleriyle gerek yurt içi gerek yurt dışında yaygın olarak kullanılan Yunus Emre Enstitüsü'nün yayımladığı A2 düzeyi "Çocuk Hikâyeleri Dizisi" kitaplarının okunabilirlik düzeyinin yapılan çalışmayla benzer olması çalışmanın geçerli olduğunun bir başka kanıtıdır.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda, öğrencilere özgün ve sadeleştirilmiş metinler uygulanmış ve uygulama sonunda ise öğrencilerin okuduklarını anlama başarıları başarı testi ile ölçülmüştür. Başarı testinden elde edilen bulgulara göre, A2 düzeyi yabancı öğrencilerin sadeleştirilmiş metni özgün metinden daha iyi anladıkları tespit edilmiştir. Bulgulara göre, yabancı öğrencilerin sadeleştirilmiş metnin başarı testindeki soruların %80'ini doğru yanıtladığı, özgün metne yönelik doğru cevap oranının ise daha düşük olduğu görülmüştür. Özgün metnin başarı testine verilen doğru cevapların ortalaması 5,6, sadeleştirilmiş metnin başarı testine verilen doğru cevapların ortalaması ise 8,2'dir. Özgün metnin başarı testine verilen yanlış cevapların ortalaması 4,3, sadeleştirilmiş metnin başarı testine verilen yanlış cevapların ortalaması ise 1,7 şeklindedir. Dolayısıyla özgün metne verilen doğru cevaplar sadeleştirme sonucunda artmış, özgün metne verilen yanlış cevaplar ise sadeleştirme sonucunda azalmıştır. Ghaffari (2020) de mektup türünde Aziz Nesin'in "Şimdiki Çocuklar Harika" adlı kitabından "İlk Mektup" adlı metni, hikâye türü için Sabahattin Ali'nin "Değirmen" adlı kitabından "Kırlangıçlar" adlı metni ve anı türü için de Halide Nusret Zorlutuna'nın "Benim Küçük Dostlarım" adlı kitabından "Mefharet ve Arkadaşları" adlı özgün ve sadeleştirilmiş metinleri A2 düzeyine uygulamış ve öğrencilerin sadeleştirilmiş metinleri daha iyi anladıklarını bulmuştur. Buradan hareketle, öğrencilerin sadeleştirilmiş metni daha iyi anladıkları sonucuna ulaşılabilir.

Sonuç olarak araştırmada, sadeleştirilmiş metnin özgün metne göre daha okunabilir olduğu, sadeleştirilmiş metne verilen doğru yanıt oranının özgün metne verilen doğru yanıt oranından daha yüksek olduğu ve yabancı öğrencilerin sadeleştirilmiş metni daha iyi anladıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından hareketle şu öneriler sunulabilir:

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik metin sadeleştirme çalışmalarında geçerliliği sağlamak için özgün ve sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirliğine bakılmalı ve karşılaştırılmalıdır. Okunabilirlik, anlaşılabilirliği de etkilediğinden metinler ilgili düzeydeki öğrencilere uygulanmalı ve öğrencilerin okuduklarını anlama başarıları ölçülmelidir. Bu sayede yapılan sadeleştirme işleminin hedefine ulaşmış olmadığı görülebilir.

Kaynakça/Reference

- Adivar, A. A. (1950) Bana zehir olan şeker. *Dur Düşün*.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A.Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 58, 171-174
- Aydın, E. (2021). Yedi iklim Türkçe öğretim seti ders kitaplarının kök değerler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 185-195.
- Bakan, H. (2012). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Meserret Oteli* [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Bezirci, B. & Yılmaz, E.A, (2010) Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi* 12, 49-62
- Bozkurt, F. (2011). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir metin yöntemi çalışması* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. Sage Publications.
- Çetinkaya, G. (2010). *Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlanması ve sınıflandırılması* [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Çetinkaya, G. & Uzun, L. (2010). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik özellikleri. H. Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri içinde* (141-156). Pegem Akademi.
- Dubay, W.H. (2004), *The Principles of Readability, Impact Information*, Costa Mesa, CA.
- Ergin, M. (2009), *Türk dil bilgisi*, Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
- Eroğlu, S. (2015). *Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Ömer Seyfettin'in Üç Nasihat hikâyesinin yabancılar Türkçe öğretimi için sadeleştirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Erişik, H. (2021). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarının okunabilirliği: Türkçenin Sesi Yunus Emre Örneği. *Journal of Sustainable Education Studies*, 2(3), 1-14.
- Erol, H. F. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında okunabilirlik. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 50(50), 29-38.
- Ghaffari, R. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde dil yeterliliklerine uygun edebî metin uyarlama* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Gürler, H. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uyarlanması*. [Yüksek Lisans Tezi Necmettin Erbakan Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Gürler, S. (2017). *Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin yabancılar Türkçe öğretiminde A1-A2 seviyesine uyarlanması*. [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Karşıluyan, S. (2022). Ak Başat Türkçe A1-A2 kitabındaki metinlerin okunabilirlik sayısı ve metinlerdeki ses birimlerin okumaya etkisi. *Türk Dünyası ve Türkçe Öğretimi*, 1(1), 1-17.
- Kavun, M. (2023). Yusuf Asal'ın Patatesspor serisinde yer alan kitapların okunabilirliği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 12(1), 178-193. DOI: 10.7884/teke.567
- Kaya, M. (2018). *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu ve Yılkı Atı adlı eserlerin yabancılar için A2 düzeyine uyarlanması* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Kutlu, A. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşağı ve Perili Köşk adlı hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uyarlanması [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Maden, A., Ustabulut, M.Y. & Banaz, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde program geliştirme ile ilgili yapılmış çalışmalara bir bakış. S. Maden (ed.). *Türkçe eğitimi ile ilgili güncel araştırmalar I* içinde (ss. 67-86) Hiperyayın.
- Maden, S. & Durmaz, N. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan yöntem ve teknikler. *İğdir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 172-192. DOI: 10.54600/igdirsosbilder.1072788
- Mazlum, D.E. (2014). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdioaç romanı ve Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koşuşu" romanının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için A1-A2 seviyesine uyarlanması* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Mutlu, H. H. (2020). Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında (İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, Yedi İklim Öğretim Seti) yer alan metinlerin okunabilirlik düzeylerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 371-386.
- Özdemir, S. & Daştan, E. (2022). Yeni İstanbul uluslararası öğrenciler için Türkçe kitaplarındaki okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri. J.V. Andrei ve M.E. Kalgı (Ed.) *Uluslararası Ege Konferansları Bildiri Kitabı*. ISPEC Yayınları.
- Özmen, C. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirme teknikleriyle öykülerin yeniden oluşturulması* [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2),419-426
- Yıldırım, O. (2013). *Yeni Türk edebiyatı metinlerinin A1-A2 düzeyine uyarlanması ve Çalkuşu örneği* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zorbaz, K. Z. & Köroğlu, M. (2016). Gazi Tömer Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki metinlerin kelime-cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 2510-2524.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Today, learning a foreign language has become a necessity in a world shrinking thanks to science and technology. The existence of dynamics such as the gradual strengthening of international relations and the rapid increase in competition between states creates the need for individuals to learn new languages (Maden & Durmaz, 2022).

Text simplification is a process that is carried out to make the content of a text easier to understand and to make clearer inferences. Simplification involves removing or replacing overused or underused words in the text, removing patterns and making the sentence shorter and clearer. The readability of a text is related to the number of words in a sentence and the number of syllables in a word. G. Harry McLaughlin (1969) defines readability as "the degree to which a given class of people can read a given text and determine whether the text is comprehensible" (Dubay, 2004). Researchers have developed formulas using different variables depending on the number of sentences, words and syllables in a text. The readability of the text is determined according to the quantitative characteristics of the text. Text simplification is done by shortening long sentences in the text for better understanding of the text, replacing words with low frequency of use with words with high frequency of use, removing grammatical structures that are unknown or above the level of the text. The simplified text is expected to become more readable and more suitable for the reader as the number of sentences and words changes.

Based on the literature, it has been determined that the text simplifications made in teaching Turkish to foreigners are mostly not applied, the simplified texts are expected to be read and understood by the target audience, but the readability of the simplified texts is not checked for validity. From this point of view, it has been determined that there is a need to prepare a text that will contribute to the extracurricular reading of A2 level students, to apply this text and to determine its readability.

2. METHOD

In this study, the case study method, one of the qualitative research approaches, was used. Since the original text was simplified according to the learners of Turkish as a foreign language and its readability was determined, the text was applied and the answers given to the Achievement Test were analyzed, it is suitable for this model. The study group of the research consists of 9 students studying at Bayburt University Turkish Language Teaching Application and Research Center (BAYÜTÖMER) at A2 level. In the selection of the text, care was taken not to exceed one lesson hour with the preparation, reading and comprehension activities.

In this direction, it was decided to simplify Adnan Adıvar's story titled "The Candy That Became Poison To Me" This story was simplified according to A2 level. During the simplification process, the Turkish Maarif Foundation's Teaching Turkish as a Foreign Language Programme and Yunus Emre Institute's Seven Climates Turkish course were used. Students' reading comprehension achievements were collected with an achievement test. In the analysis of the data related to the achievement test, percentage and frequency analyses from descriptive statistical techniques were used. The readability of the original text and the simplified text was analysed according to the formulas of Ateşman (1997), Bezirci and Yılmaz (2010) and Çetinkaya and Uzun (2010).

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The readability of the original and simplified texts were analysed according to Ateşman, Bezirci and Yılmaz and Çetinkaya and Uzun formulas. As a result of the analysis, it was concluded that the readability level of the original text "The Candy That Became Poison To Me" was "Moderately Difficult" according to Ateşman formula, "Educational Reading" 8th and 9th grade level according to Çetinkaya and Uzun formula, and "Undergraduate" level according to Bezirci-Yılmaz formula. When the readability level of the simplified text was examined, it was found that it was at the "Easy" level according to Ateşman formula, at

the "Educational Reading" 8th and 9th grade level according to Çetinkaya and Uzun formula, and at the "High School" level according to Bezirci and Yılmaz formula. In Ateşman formula, the readability level decreased from "Medium Difficulty" to "Easy" level as a result of the simplification of the original text, and in Bezirci and Yılmaz formula, the readability level decreased from "Undergraduate" to "High School" level as a result of the simplification of the original text, which shows that the simplified text is more readable. Özdemir and Daştan (2022) found that Yeni İstanbul A2 Turkish for International Students is "Easy" according to Ateşman's formula. Aydın (2021) found that the readability of 7 books in the A2 level Children's Stories Series published by Yunus Emre Institute is at the level of "Easy" according to Ateşman's formula and "Educational Reading" according to Çetinkaya and Long Readability formula. Karşılıyan (2022) found that the readability level of Ak Başat A2 book was "Easy" according to Ateşman's formula, and that it was at the "Educational Reading" level according to Çetinkaya and Uzun's formula. Accordingly, the readability result of the simplified text according to A2 level and the results of the studies measuring the readability of A2 level Turkish textbooks have similar and different aspects. The fact that the readability levels of Yeni Hitit and İstanbul Turkish textbooks, which are the most widely used in the field, and the readability level of the A2 level Children's Stories Series published by Yunus Emre Institute, whose course materials are widely used both in Turkey and abroad, are similar to the study shows that the study is valid.

According to the findings obtained from the achievement test, it was seen that foreign students answered 80% of the simplified text correctly, while the correct answer rate of the original text was lower. The average of the correct answers given to the achievement test of the original text is 5.6; the average of the correct answers given to the achievement test of the simplified text is 8.2. The average of the wrong answers given to the achievement test of the original text is 4.3, and the average of the wrong answers given to the achievement test of the simplified text is 1.7. As a result, while the correct answers given to the original text increased as a result of simplification, the incorrect answers given to the original text decreased as a result of simplification. Based on the research, the following suggestions can be made:

In text simplification studies for teaching Turkish to foreigners, the readability of the original and simplified texts should be examined and compared for the validity of the study. Since readability also affects comprehensibility, the texts should be applied to students at the relevant level and students' reading comprehension achievements should be measured. In this way, it can be determined whether the simplification process has achieved its goal.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: T.C. Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 30.03.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-51694156-050.99-126829

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %60, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %40'tır.

Yazar 1: Araştırma amaç ve yönteminin belirlenmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, raporlaştırma.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, verilerin toplanması ve analiz, raporlaştırma.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı yoktur. Araştırmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.